

JOSIP LUETIĆ

YU ISSN 0469—6255
NAŠE MORE 31 (3—4) 131 (1984)

Dio hvarske međunarodne trgovačke mornarice i ponešto o bračkom i o viškom brodarstvu u prvoj polovici 17. stoljeća

UDK 656.61(497.13)»16«(093)

SAŽETAK:

U uvodu autor ponavlja ono što je prošle godine na osnovu svog arhivskog istraživanja utvrdio da su Hvarani svojim brodovima plovili na međunarodnim nautičko-komercijalnim rutama po Jadranu i po Mediteranu. U nastavku na osnovi novih vijesti govori se o međunarodnoj pomorsko-trgovačkoj djelatnosti Hvarana i ponešto o bračkom i o viškom brodarstvu u 17. stoljeću.

Hvarski, brački i viški trgovački jedrenjaci (gripovi, fregate, fregaduni, marsilijane, »barke« itd) tada su obavljali vrlo korisne i unosne nautičko-brodarske trgovačke veze između luka Dubrovačke Republike i Hvara, Brača i Visa, s pristaništima Venecije, Albanije, Puglie, a posebno Barlette, Brindisija, Mole, Peschici, Tranija, Manfredonije te izvan Jadrana s Krfom i Kretom.

S ovim najnovijim autorskim izlaganjima pridonijelo se rasvjetljavanju dosad tako tamne strane ove vrlo značajne grane djelatnosti hvarskog, bračkog i viškog stanovništva u 17. stoljeću.

—o—

U prošloj godini objavili smo naš rad u kojem smo prvi put govorili o jednom dijelu međunarodne trgovačke mornarice iz Hvara u drugoj polovici 16. stoljeća. Kao najznačajnije donijeli smo (iako nepotpun) popis imena i prezimena hvarskih kapetana i patruna zapovjednika trgovačkih jedrenjaka međunarodnog značaja (i to samo onih koji su se osiguravali u Dubrovniku): Ivan Alis, Dominik Damianis, Stijepo (Kočenić) Kovačević, Pavao Kavurinović, Jako Stipanov, Stijepo Mihov, Nikola Skrivanić, Ivan Matijan, Silvestar Gregov, Matija Vinkov, Bartul Damianić, Mato (Matija) Vinkov (Vickov) (Starigrad), Marko Nikolin, Baldo Ivanov (Jelsa), Marin Marinović (nastanjen u Korčuli), Vicko Candido. Tada su se hvarski trgovački jedrenjaci nazivali (onako kako su ih dubrovački notari u originalu zabilježili) ovako: naveta »Santa Maria Annuntziata«, galijun »San Giovanni Battista«, »Santo Giovanni«, galijun »Santa Trinita«, skirac »Santa Maria di Jelsa«, nava »L'Assunzione della Madonna«, »Santa Maria della Gratia«. To su bili (za ono doba) sve veći brodovi koji su mogli obavljati plovidbene i bro-

darsko trgovačke poslove izvan Jadranskog mora. Hvarski su kapetani i njihovi brodovi u 16. stoljeću obavljali vrlo korisne i veoma unosne nautičko-komercijalne poslove i vrlo žive pomorske brodarske veze između luka i pristaništa Dubrovačke Republike kao i iz Hvara s lukama i pristaništima Puglie, Abruzza a posebno s lukom Venecije i Ancone, pa s pristaništima u Albaniji, Levanta, grčkih otoka, Mediterana te i izvan njega. Osim tih bilo je još više hvarskih brodova — onih koji nisu bili osigurani u Dubrovniku.

U tome radu usput smo donijeli i nekoliko vijesti i o trgovačkim brodovima susjednih otoka Brača i Visa. Tako smo spomenuli pomorskog trgovca Frana Antunova iz Brača, patruna-zapovjednika marcilijane Marka Jurjeva »dalla Braccia«, patruna Kuzme iz Brača, zapovjednika gajete (prevozila je teret za Veneciju), te kap. Ivana Cerinića Bračanina zapovjednika gripa; dok je kap. Jakov Cvjetković iz Visa zapovijedao brodom jadranske plovidbe kao i kap. Mato Mardešić iz Visa.¹

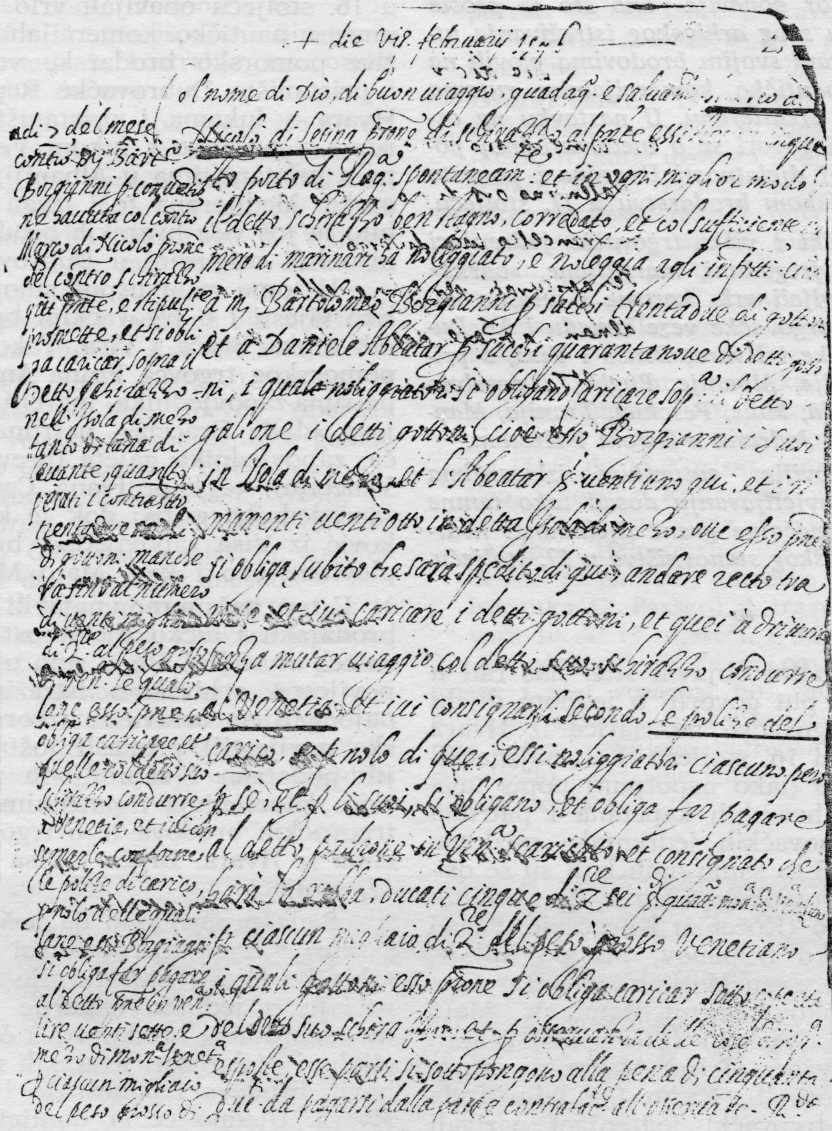
U tom našem radu najavili smo da smo ovu brodarsku i lučku djelatnost Hvarana i Hvara tek »načeli«. Stoga smo u našem daljnjem povijesno arhivskom istraživanju (u našem najbogatijem arhivu za izvore iz naše pomorske povijesti!) pronašli još ponešto najnovijih podataka i zanimljivih vijesti o pomorskim kapetanima i patrunima-zapovjednicima trgovačkih brodova te o trgovačkim jedrenjacima iz Hvara, Brača i Visa u prvoj polovici 17. stoljeća.

Sada prepuštamo da naše sređene u vrlo sažetoj i u najkraćoj formi oblikovane nove arhivske vijesti najsigurnije i dokumentirano pričaju o jednom (sigurno manjem!) dijelu međunarodnog brodarstva i o nautičko-komercijalnoj djelatnosti hvarskih moreplovaca, njihovih brodova i ponešto o lučkoj djelatnosti Hvara. Ujedno ćemo donijeti ponešto novih vijesti i o brodarstvu Brača i Visa u prvoj polovici 17. stoljeća.

Dana 20. ožujka 1606. godine jedan od najpoznatijih dubrovačkih pomorskih privrednika Jako Martolosić u ime i za račun Ivana Pasanea i Mihajla Cappella iz Hvara osigurava vrijednost 850 barjela (mjere) vina smješteno u 28 bačava koje su se ukrcale u luci

Visa, a smjestile u galijun imenom »Santo Giorgio«, koji je tada bio pod zapovjedništvom pomorskog kapetana Đura Marketovića iz Visa. Taj se galijun kap. Marketovića u to vrijeme nalazio usidren ispred dubrovačke luke nakrcan viškim (sigurno bijelim i crvenim) vinom kada se i obavilo to osiguranje za plovidbu iz Dubrovnika za luku Krf. Osiguranje su uz 3% obavili Marin Radulović, Benedikt Jelić, Ivo Palmotić, Božo Allegretti i dr. (za vrijednost od 1.000 talira).² Sredinom 1619. godine Dominik Nikolin iz Kotora osigurao je u Dubrovniku teret ukrcanog vina u »barku« patruna zapovjednika broda Vicka Petrova iz Hvara. On je bio osiguran za plovidbu iz Hvara u dalmatinske luke pa iz tih luka u pris-

taništa Puglie, a iz Puglie natrag u pristaništa Dalmacije (s novim teretom iz Puglie!).³ Godinu dana poslije toga pomorski trgovac Cola Veloce di Vito pred dubrovačkim notarom osigurao je vrijednost 54 barjela slane ribe, dvije »bale« kože i dr. što se sve ukrcalo u dubrovačkoj luci, a u »barku« (čini se da je bila dvojarbolna) koja je bila pod zapovjedništvom patruna-zapovjednika broda (ujedno i vlasnika broda) Šime Pisanija iz Hvara. Dubrovački veletrgovac Frano Vljajki i trgovac Vinko Nikolin iz Brača sudjelovali su poslovima pomorskog osiguranja tog posla.⁴ Dana 25. kolovoza 1621. godine Šime Petrov Pisani iz Hvara koji je tada bio patrun (vlasnik) zapovjednik fregate osigurava je za jedno pu-

Faksimil dokumenta iz 1596. godine kojim je ugovoreno da kap. Marko Nikolina iz Hvara dava u najam svoj skirac (on je njim i zapovijedao) dubrovačkom veletrgovcu i brodovlasniku Bartulu Borgiamiju i dubrovačkom trgovcu Danielu Abeataru. Ovaj je hvarski kapetan u dubrovačkoj i lopudskoj luci nakrcao u svoj brod (skirac) različit teret. Taj je teret prevezao i sigurno iskrcao u Veneciji.
Ovaj dokument se nalazi sačuvan u Historijskom arhivu u Dubrovniku u seriji *Noleggiamenti dei bastimenti e sicurita marittima* — 56-1, svezak 32, f. 253.

tovanje, a za plovidbu iz dubrovačke luke u pristanište Barlette i u Brindisi. Tamo će iskrcati u Dubrovniku ukrcani teret, pa će ukrcati novi teret koji će dopremiti u Dubrovnik. Benedikt Jelić i Tade Nalješević bili su osiguravatelji toga posla.⁵ Sredinom 1621. godine Marija Stjepov Moro iz Perasta u ime i za račun pomorskog trgovca Dujmovića iz Starigrada (»di Lesina Vechia«) osigurao je teret vina koji se ukrcao u pristaništima Puglie u brod patruna Matije Mora iz Perasta i to je dopremio u dubrovačku luku. Frano Vlajki i Vlaho Držić bili su osiguravatelji toga posla.⁶ Zanimljivo je i ovo pomorsko osiguranje: dana 2. svibnja 1622. godine Luka Vickov iz Perasta stanovnik (»habitante«) u Hvaru osigurano je marcilijanu koja je tada bila pod zapovjedništvom patruna Marka Cika iz Perasta. Marcilijana je bila osigurana za vrijednost od 2.000 dukata, a posebno teret. Za dio tereta od 26 konja osiguranje je glasilo na 400 dukata. Osiguranje je obavljeno za plovidbene brodarske zadatke s polaskom iz dubrovačke luke u Vis, pa iz Visa u Vieste i u Trani i natrag u Dubrovnik. U poslovima ovog pomorskog osiguranja sudje-

lovali su dubrovački pomorski privatnici Pavo Gundulić, Rado Sladojević, Benedikt Jelić, Ivo Sorkočević, Marin Mažibradić, Andro Bičić, te poznata dva dubrovačka engleska trgovca Thomas Stonier i John Daston.⁷ Dvije godine poslije toga Samuel Maestro u ime i za račun Caina i Jakoba Emamela iz Sofije osigurao je teret koža (iz Sofije) i drugu kožu koja je bila ukrcana u dubrovačkoj luci u galijun vrlo poznatog tadašnjeg brodovlasnika i pomorskog kapetana Frana Mrgudića iz Orebića (Trstenice). On je taj teret trebao uredno iskrcati u luci Ancone, ali je na tom plovidbenom zadatku kap. Frano Mrgudić, prema pismu Fasanea iz Hvara (svome bratu Hvaraninu u Dubrovniku) doživio napad naoružanih korsarskih brodova.⁸ Nismo doznali kakvo je lučko i brodsko trgovačko poslovanje obavljala nava »San Giovanni Evangelista« kada je u veljači 1626. godine boravila u luci Hvara, a iz hvarske luke odjedrila je u Manfredoniju.⁹ U istoj toj godini Ivo Fagianeo (Fasaneo u prijašnjim dokumentima) iz Hvara u ime i za račun R. D. Abbate Fagianea njegova brata osigurao je 599 barjela mjera vina ukrcano u bačvama u lukama Hvara i Brača a u

27

Anno 11to Agosto 1770

Ruolo della Calata nominata Mercantia di
 da Capitan Ant^o Lorige
 Co. Ant^o Lorige da Luptas
 Capit^o Bartolomeo Luca Cijich da Sebenico
 Terzo^o Antonio Lorige da Luptas
 (Carini) Franco Carlaris da d. luogo
 Vito Ligo da d. luogo
 Gio. Zanich da Vidinow
 Francesco Vitalich da Vidinow d. luogo
 Bernardo Pace da Genova
 Michele Valsovich da Vireno
 Simone Berio da Lina
 Matteo Zamorra da Vireno
 Pietro Lujak da Calamotta
 Luogo Pietro e Nicola dalla Pista
 Vedi, gl' Interopati al Libro de' Vuole del 1742.
 e 83
 Incimati, al sud. Capit^o gl'oro. Sub. condotti
 nelle Sarriz dell' Esf. Conf. di Vrepat. prof. sotto li
 29 Agosto 1770, e sotto li 17 Gen. 1770

(Anno 7to Agosto 1803)
 essendo stato nominato
 il capitano Ruole
 sciam. Magnarum
 dei S. Venetici d. luogo
 fu nominato ed offer
 si sbarco, d. luogo
 Busich, da Vireno,
 ed imbarcato a luogo
 e voce sua d. luogo
 Carlaris, suddito da
 Luptas, che con vece
 offer compreso nel luogo
 paggio del capitano
 Lorige, da Lina

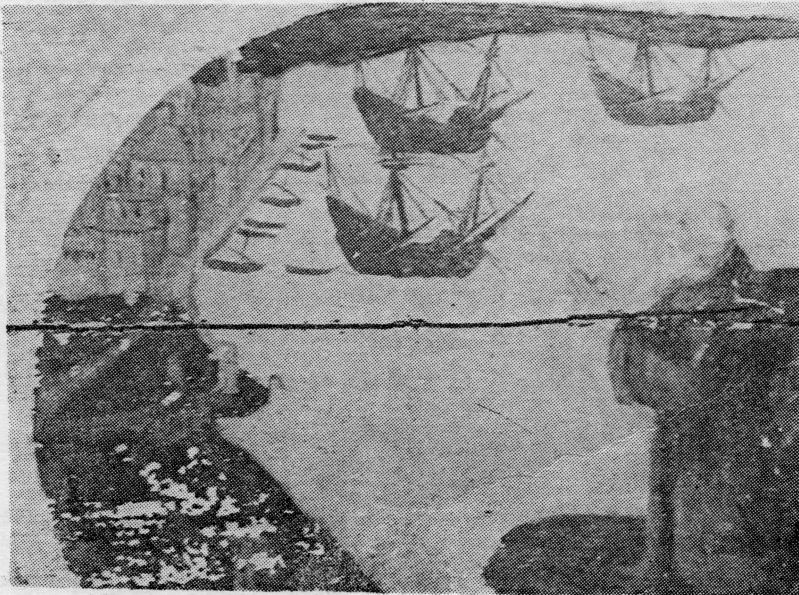
Odvajkada su Hvarani bili prisutni u pomorskom životu dubrovačke države. Hvarana je dosta i plovilo na dubrovačkim trgovačkim jedrenjacima izvan jadranske plovidbe kao na primjer i Hvaranin Sime BEROS — kako je to vidljivo iz faksimila popisa brodske posade (1802. godine) dubrovačke pulake imenom »Marijana«.

Popis se nalazi u Historijskom arhivu u Dubrovniku. Ruoli dei bastimenti — 59-9, sv. 15, f. 27.

marcilijanu suvlasnika i patruna-zapovjednika Jera Puličevića (na drugom mjestu Poličevića) iz Hvara. U vrijeme pomorskog osiguranja ta se hvarska marcilijana izvan jadranske plovidbe nalazila usidrena u dubrovačkoj luci. Bila je osigurana za putovanje iz Dubrovnika u Krf i nazad u Dubrovnik. U poslu oko pomorskog osiguranja sudjelovali su Jero Bertucci iz Hvara, engleski veletrgovac (nastanjen u Dubrovniku) John Daston, te nekoliko dubrovačkih pomorskih privrednika a među njima Ivo Sorkočević, Tomo Latinčić, Frano Vlajki, Pero Hrabri itd. te Mato Lukojević iz Hvara.¹⁰ Dana 3. studenog 1626. godine kap. Zane Sibischini iz Hvara, zapovjednik svog gripa osigurao je taj svoj brod »corpo, armeggi, vele, alberi, antene e ogni altro. .«. U to je vrijeme, kako to u tome dokumentu piše, taj hvarski grip bio u četverovezu usidren »pod kašama« (lukobran izgrađen 1484. godine) u današnjoj staroj dubrovačkoj luci. Grip je bio osiguran s danom otplovljenja broda iz Dubrovnika a za plovidbu u pristaništa Krfa pa u luke Krete, a potom (vjerojatno novim teretom) natrag u Dubrovnik. Frano Vlajki, Gregor Matijaš, Damjan Gojzilo, Pero Vodopić, Frano Sorkočević, i drugi bili su osiguravatelji ovog hvarskog gripa za njegovu plovidbu izvan Jadranskog mora.¹¹ Dana 16. ožujka 1627. godine Gregor Dulibatić iz Vrboske (Hvar) zapovjednik (sigurno) svoje fregate (u to vrijeme je bila usidrena u dubrovačkoj luci) dava je u najam Salihu Šabanoviću iz Hercegnovog ugovorom da taj hvarski brodar u Albaniji ukrca u svoju fregatu 100 dubrovačkih stara žitarica i da to preveze u Dubrovnik.¹² Tri godine nakon toga Simo Lučin iz Lopuda, zapovjednik svoje fregate imenom »San Giovanni Battista« dava je u najam Marku Nikolinu

Štrbanu (Sctarban) iz Hvara. Lopudanin kap. Simo se obavezao da će svojom fregatom odjedriti iz Dubrovnika u Brindisi da preuzme i ukrca u svoj brod 200 barjela (mletačke mjere) vina pa da će taj teret dopremiti u Kotor. Vozarina — nol (»vuoto per pieno«) za taj posao bio je ugovoren u iznosu od 60.— »Carlini di moneta di Regno«.¹³ Poslije ovog nabrojenog vrlo malo je u dubrovačkim arhivskim dokumentima pomorskog osiguranja zabilježeno hvarskih brodova.¹⁴

Prelazimo na B R A Č. Odmah u početku 1618. godine Jozef Azubi u ime i za račun Jozefa Benosiglia i Davida Gialdeta osigurao je teret koža koje su bile ukrcane u dubrovačkoj luci u fregatu (»over grippo«) kap. Nikole Dominika iz Brača pa je taj teret on prevezao u Veneciju. Osiguranje za vrijednost toga tereta u visini od 1.125 talara osigurali su pored ostalih ovi dubrovački pomorski privrednici: Nikola Ragnina, Ivo Sorkočević, Benedikt Jelić.¹⁵ Skoro dvije godine poslije toga slučaja Antun Nikolin iz Brača, patron zapovjednik (sigurno njegove) pedote imenom »Santa Maria« dava je u najam Giovanniju Besacciaji iz Mole a za račun »Illustrissimo Signor Michele conte delle città di Mola e Pascale di Giorgio capitano dei Rivieri« za prijevoz raznog tereta i stoke iz dubrovačke luke u Molu.¹⁶ A nešto ranije iste godine David i Aron Coen u ime i za račun Jakoba Piade osigurao je teret koža i drugu trgovačku robu koja je bila ukrcana u dubrovačkoj luci u grip kap. Nikole iz Brača uz osiguravajuću asistenciju Nika Stijepova Gradića, Iva Držića i drugih.¹⁷ Dana 21. svibnja 1620. godine Abram Coen (»de Bagna Hebreo«) osigurao je teret koža koji se ukrcao u Dubrovniku u grip kap. Nikole Dominikova iz Brača. Taj brački grip

Hvarski galijun i hvarski lokalni brodovi iz prve polovice 17. stoljeća. Ovo je fotokopija dijela predele oltara sv. Dijega u franjevačkoj crkvi u Hvaru. Ta oltarna pala postavljena je 1626. godine.

Fotografija je iz fototeke Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture u Splitu

taj je teret prevezao i iskrcao u Veneciji, a Pero Zamagna, Luko Gučetić, Benedikt Jelić i drugi dubrovački osiguravatelji sudjelovali su u ovom pomorskom osiguranju.¹⁸ U istoj je godini Božo Markov u Dubrovniku osigurao pošiljku novca koji je predao u dubrovačkoj luci u brod koji je bio pod zapovjedništvom patruna Vicka Nikolina iz Brača. Taj je novac bio uložen u albanskim pristaništima za nabavu žitarica za potrebe Dubrovnika. Taj isti brački patrui i vlasnik toga broda osigurao ga je za to putovanje u Albaniju. Nikola Rusković, Gjore Palmotić i Frano Vlajki, Battista Ragazzi i dr. osigurali su pošiljku novca i brod (ukupne vrijednosti od 500 talira).¹⁹ Dana 21. travnja 1621. godine kap. Vicko Nikolini Mihatović iz Brača osigurao je svoju osobu kada bude plovio svojim brodom, dok je Božo Markov osigurao teret koža koji je bio ukrcao u dubrovačkoj luci u brod kap. Vicka Mihatovića iz Brača.²⁰ Početkom veljače 1622. godine Marin i Rafo Sorkočević osigurali su teret koža koji je bio ukrcao u Dubrovniku u fregatu već nam poznatog bračkog patruna Nikole Domenika. On je taj teret prevezao u Brindisi.²¹ U 1626. godini u službenim knjigama notarijata dubrovačke države zabilježeni su ugovori slijedećih bračkih brodarka: Vlaho Trifoni osigurao je teret koža ukrcao u fregatu kap. Anta. Taj je teret taj Bračanin iskrcao u dobrom stanju u luci Mola.²² Drugi je brački brod bio pod zapovjedništvom kap. Anta Nikolina. On je taj teret prevezao u Brindisi. Tamo je to iskrcao, te ukrcao novi teret i dovezao ga u dubrovačku luku. Engleski trgovac John Daston, Tomo Nunić, Vlaho i Ivo Veseličić, Pero Hrabri, Aleksandar Rogačić, Tomo Latinčić i drugi dubrovački trgovci to su osigurali (na vrijednost od 2.500 dukata).²³ Osim ovih bračkih pomorskih kapetana zapovjednika brodova i brodarka vlasnika tih trgovačkih jedrenjaka spomenut ćemo još i Ivana Dujmovića iz Brača koji je plovio u svojstvu mornara-kormilara na fregadunu »San Antonio di Padova« a u 1663. godini kada je plovio iz Venecije u Krf.²⁴

A u 1689. godini Zane Martić iz Brača bio je ukrcao kao nokjer-pilot na grčkom fregadunu koji je bio pod zapovjedništvom kap. Zefiri Metaxa iz Zakhintosa.²⁵

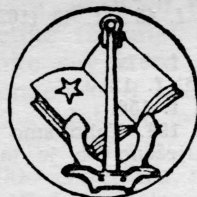
Što se tiče **Visa** naša arhivsko povijesna istraživanja pokazuju ovo stanje u 17. stoljeću (logično: manjkavo i djelomično!): Dana 20. svibnja 1608. godine Ottavio Giufreda iz Peschicija osigurao je u Dubrovniku teret vina ukrcao u luci Peschici a u fregatu kap. Matola iz Visa »habitante à Peschizza«. Taj Višanin je taj teret vina prevezao u Dubrovnik.²⁶ Četiri godine poslije toga Petar Strižić iz Visa osigurao je teret koža koji je bio ukrcao u Kotoru u marcilijanu njegova vlasništva i koju je on zapovijedao. Ovaj viški brodarka taj je teret prevezao u pristaništa Puglie. Kap. Strižić je taj teret ispravno iskrcao u luci Puglia, pa je tamo preuzeo novi teret i taj dopremio svojim brodom u Dubrovnik.²⁷ Nešto u isto vrijeme u Dubrovniku je registriran i ovakav ugovor o pomorskom osiguranju: Giovanni di Piero Manzoni u ime i za račun kap. Vicka Petrova Strižića iz Visa osigurava pošiljku konja ukrcah u kotorskoj luci a u marcilijanu toga kap. Vicka. Taj će teret prevesti u luku Puglia i tamo će nakrcati teret vina i drugo trgovačku robu pa to sve dopremiti i uredno iskrcati u Dubrovniku.²⁸ Baš na dan 22. prosinca 1653. godine bio je u Dubrovniku sklopljen ugovor o pomorskom osiguranju. Naime, toga dana je kap. Jozo Gagrira iz Kotora, patrui-zapovjednik svog gripa osigurao 150 komada koža koje je ukrcao u Dubrovniku i to prevezao i iskrcao u Visu i u Braču. Osiguranje je trajalo sve do povratka tog broda u Kotor. U poslu toga pomorskog osiguranja sudjelovali su Gučetići, Sorkočevići, Frano Vlajki, Vice Konjević i dr.²⁹

I na kraju, s obzirom da smo naš zadatak priveli kraju, ipak će biti potrebno barem u završetku rezimirajući nešto posebno istaknuti za prvu polovicu 17. stoljeća. U prvom redu barem nešto o ljudskom činiocu kao najznačajnijem faktoru u društvenom i gospodarskom životu hvarskog, viškog i bračkog brodarkstva i njihova pomorskog života. Tako ćemo sada

DRUŠTVO PRIJATELJA DUBROVAČKE STARINE

OKUPLJA SVE LJUBITELJE DUBROVAČKE
BAŠTINE DA AKTIVNO SUDJELUJU U OCU-
VANJU KULTURNO-POVIJESNOG NASLJEĐA,
POSEBNO URBANISTIČKO-FORTIFIKACIJ-
SKOG SKLOPA DUBROVAČKE REPUBLIKE,
NAJZNAČAJNIJEG OSTVARENJA DUBRO-
VAČKOG GRADITELJSTVA KOJE JE USLO
U POPIS SVJETSKIH VREDNOTA

Društvo
za proučavanje
i unapređenje
pomorstva
Jugoslavije
u Dubrovniku

**POZIVA POMORCE I OSTALE SURAD-
NIKE DA UPUĆUJU SVOJE PRILOGE
ČASOPISU »NAŠE MORE« I TIME ŠIRE
POMORSKU MISAO I UNAPREĐUJU
NAŠE POMORSTVO**

na jednom mjestu nabrojiti djelomičan i vrlo nepotpun, ali ipak novi popis imena i prezimena hvarskih, bračkih i viških kapetana i patruna zapovjednika hvarskih, bračkih i viških trgovačkih jedrenjaka jadranske i izvan jadranske plovidbe onako kako smo ih pronašli u notarskim knjigama bivše Dubrovačke Republike i to samo u arhivskoj seriji u kojoj su bili samo osigurani trgovački brodovi i tereti u njima: Iz Hvara: Nikola Gjurov, Vicko Petrov, Šime Pisani, Jero Puličević, Zane Sibischini, Gregor Dulibatić (Vrboska), a ovo su pomorski privrednici iz Hvara: Ivan Fasaneo, Miho Cappello, Marko Nikolin Štrbanija, Jero Bertucci, Dujmović (Starigrad). Iz Brača: Nikola Dominik, Antun Nikolin, Vicko Nikolin, Vinko Mihatović, Antun Vickov, Ivan Dujmović, Zane Martić; Iz Visa: patrunc Matolo, Petar Strižić, Vicko Strižić, Juraj (Zorzi) Marketović.

Nadalje u prvoj polovici 17. stoljeća Hvarani, Bračani i Višani imali su ove tipove trgovačkih jedrenjaka: grip, pedota, fregata, fregadun, marcilijana, »barka« i galijun. Osim toga u arhivskim knjigama dubrovačkog pomorskog osiguranja bilo je osigurano hvarskih, bračkih i viških brodova pod općim nazivom

BILJEŠKE:

¹ Josip Luetić, Dio hvarske međunarodne trgovačke mornarice u drugoj polovici XVI stoljeća. Casopis »Dubrovnik« br. 6, prosinac 1983. str. 123 — 128. U tome našem prilogu prenijeli smo ono što je drugo izdanje Pomorske enciklopedije (sv. 2, Zagreb 1975. str. 699) objavila o pomorskoj povijesti Hvara: »... Kako je Mietačka republika općenito sputavala razvitak pomorstva na hrvatskoj obali pod svojom vlašću, i pomorska se djelatnost Hvarana sve do propasti Venecije (1797. godine) svodila na ribarenje i malu kabotažu (lokalnu plovidbu s najmanjim brodicama). U 19. stoljeću počeli su se graditi brodovi velike kabotaže i duge plovidbe«. Međutim, ovim našim priložima dobili smo potpuno drugačiju i novu sliku, odnosno stanja trgovačke mornarice Hvara!

² Historijski arhiv u Dubrovniku (dalje: HAD). Noleggiamenti e sicurtà marittima (de Notaria) — 56-1 (dalje: NOLI), svezak 47, f. 35.

³ HAD. NOLI, sv. 54, f. 119v.

⁴ HAD. NOLI, sv. 55, f. 106.

⁵ HAD. NOLI, 56-1, sv. 55, f. 260.

⁶ HAD. NOLI, 56-1, sv. 55, f. 191v.

⁷ HAD. NOLI, 56-1, sv. 56, f. 103v.

⁸ HAD. NOLI, 56-1, sv. 56, f. 174v.

⁹ HAD. NOLI, 56 — 1b, sv. 5, f. 14.

¹⁰ HAD. NOLI, 56 — 1b, sv. 5, f. 45 i f. 43 (1626. godine) i f. 47.

¹¹ HAD. NOLI, 56 — 1b, sv. 5, f. 87v.

¹² HAD. NOLI, 56 — 1b, sv. 5, f. 121v.

¹³ HAD. NOLI, 56 — 1b, sv. 6, f. 156.

¹⁴ HAD. NOLI, 56-1, sv. 63, f. 194. Tako smo u ovom arhivskom izvoru našli zabilježeno da je tar-

»brod« bez poblizeg označavanja kojeg je tipa trgovačkog jedrenjaka. To su bili trgovački jedrenjaci jadranske, ali bilo ih je i brodova izvan jadranske plovidbe. Ti su hvarski, brački i viški trgovački jedrenjaci u tome razdoblju obavljali vrlo korisne i veoma unosne nautičko brodske trgovačke veze između luka i pristaništa Dubrovačke Republike i Hvara, Brača i Visa s lukama i pristaništima Venecije, Albanije, Puglie a posebno Barlette, Brindisi, Mole, Peschici, Trani, Manfredonije te izvan Jadrana s Krfom i Kretom.

Završavajući ova naša izlaganja potrebno je zaključiti: Iako je ovo samo fragmentaran uvid u međunarodno brodarstvo i nautičko komercijalnu djelatnost hvarskih, bračkih i viških moreplovaca, njihovih trgovačkih jedrenjaka i lučke djelatnosti Hvara u prvoj polovici 17. stoljeća, ipak smo i s ovim našim novim radom nastavili brisati prašinu zaborava o hvarskim moreplovcima i njihovim trgovačkim jedrenjacima transjadranske i mediteranske plovidbe. I s ovim našim najnovijim izlaganjima pridonijeli smo rasvjetljavanju dosad tako tamne strane ove vrlo značajne grane djelatnosti hvarskog, bračkog i viškog stanovništva u prvoj polovici 17. stoljeća.

tana »San Antonio di Padova« kap. Tripa Škaljara iz Kotora dopremila teret žitarica u Hvar i tamo obavila nautičko lučke i pomorsko trgovačke operacije. U tome poslovanju sudjelovali su Mato Gjurilo iz Kotora, Rafo Coen, E. Maestro i drugi.

¹⁵ HAD. NOLI, 56-1, sv. 53, f. 112.

¹⁶ HAD. NOLI, 56-1, sv. 54 f. 160.

¹⁷ HAD. NOLI, 56-1, sv. 54, f. 140.

¹⁸ HAD. NOLI, 56-1, sv. 55, f. 14.

¹⁹ HAD. NOLI, 56-1, sv. 55, f. 116v i 117 od 20. kolovoza 1620. godine.

²⁰ HAD. NOLI, 56-1, sv. 55, f. 184 i 186v od 26. travnja 1621.

²¹ HAD. NOLI, 56-1, sv. 55, f. 274v i f. 276 od 8. veljače 1622. godine. U poslu oko pomorskog osiguranja ove bračke fregate sudjelovali su Niko Gučetić, Frano Zamagna i drugi — vrijednost osiguranja iznosila je 1.600 dukata.

²² HAD. NOLI, 56 — 1b, sv. 5, f. 40.

²³ HAD. NOLI, 56 — 1b, sv. 5, f. 93v od 28. studenog 1626. godine i f. 100v od 16. prosinca 1626. godine.

²⁴ HAD. Assembleae e Consolato di mare, 56-4, sv. 3, f. 127.

²⁵ HAD. Assembleae e Consolato di mare, 56-4, f. 200.

²⁶ HAD. NOLI, 56-1, sv. 48, f. 209. Jako Martolosić i Andro Paoli bili su osiguravatelji za iznos od 300 dukata.

²⁷ HAD. NOLI, 56-1, sv. 56, f. 3v i f. 8.

²⁸ HAD. NOLI, 56-1, sv. 56, f. 15.

²⁹ HAD. NOLI, 56-1, sv. 61, f. 202v

